

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2182

Vragen van de leden **Martens-America** en **Brekelmans** (beiden VVD) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister van Buitenlandse Zaken over *het optreden van de Russische propagandisten Vladimir Pozner en Ivan Urgant in Theater Amsterdam op 28 mei 2024* (ingezonden 29 mei 2024).

Antwoord van Minister **Bruins** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 18 juli 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 2039.

Vraag 1

Bent u bekend met de voorstelling «Journey of Pozner & Urgant» van de Russische propagandisten Vladimir Pozner en Ivan Urgant in Theater Amsterdam op 28 mei 2024?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u bekend met de achtergrond van deze propagandisten, die in hun werk een sterk pro-Russisch geluid laten horen en kent u bijvoorbeeld de uitspraken van Pozner waarin hij Georgië de schuld geeft voor de Russische inval in 2008, de grenzen van Oekraïne niet erkent, de Russische invasie in Oekraïne niet veroordeelt, en het Westen hier de schuld van geeft door uitlokking van Rusland?

Antwoord 2

Het kabinet is bekend met de achtergrond en het werk van deze individuen.

Vraag 3

Bent u ermee bekend dat Pozner en Urgant een show hadden op de Russische staatszender Rossiya 1 (Kanaal 1), die door de EU is geboycot vanwege het verspreiden van Russische propaganda en bent u ermee bekend dat Pozner en Urgant hebben aangekondigd hun show na de Russische invasie weer te hervatten, wanneer de programmering van Rossiya 1 weer wordt aangepast?

Antwoord 3

Vladimir Pozner en Ivan Urgant hadden beiden hun eigen programma op Perviy Kanal (Kanaal 1). Het kabinet is alleen bekend met een dergelijke uitspraak van dhr. Pozner.

Vraag 4

Wat vindt u ervan dat dergelijke pro-Russische propagandisten optreden in een Nederlands theater?

Antwoord 4

In een democratische rechtstaat is vrijheid van meningsuiting een groot goed en deze dient zwaar te wegen naast de bescherming van de democratische rechtstaat (zie de antwoorden op vragen 7 en 8). Het kabinet legt de verantwoordelijkheid bij culturele instellingen, gesubsidieerd of zoals in dit geval ongesubsidieerd, om de afweging te maken welke voorstellingen worden geprogrammeerd. Het kabinet heeft echter begrip voor het ongemak dat dit in sommige situaties kan veroorzaken.

Vraag 5

Aangezien de website voor het kopen van tickets voor dit evenement geheel in het Russisch is, deelt u het vermoeden dat dit optreden voornamelijk is bedoeld voor Russen in Nederland?

Antwoord 5

Het is niet aan het kabinet om een oordeel te vellen over de doelgroep van individuele theatervoorstellingen.

Vraag 6

Gezien de achtergrond van Pozner en Urgant, de Russische taal van de show, en de verwachting dat vrijwel uitsluitend Russen de show zullen bezoeken, hoe beoordeelt u het risico dat deze show (impliciet of expliciet) zal bijdragen aan het verspreiden van Russische desinformatie en het Russisch narratief?

Antwoord 6

Het Russisch leiderschap gebruikt informatiemanipulatie als middel om instabiliteit te creëren, waaronder in EU-landen. Het kabinet is zich daarvan bewust en maakt Nederland weerbaarder tegen dergelijke dreigingen. We moeten onderscheid maken tussen dergelijke desinformatiecampagnes en culturele of entertainmentproducties in de Russische taal en/of voor een Russische doelgroep – en er met dien verstande voor waken de grondrechten van individuen te schenden.

Vraag 7

Hoe verhoudt deze voorstelling zich tot de ambitie en beleidsagenda van het kabinet om ongewenste buitenlandse beïnvloeding tegen te gaan?

Antwoord 7

Het kabinet heeft op 6 april 2023 in een brief omtrent de geïntensiverde aanpak van ongewenste buitenlandse invloed (OBI) aangegeven de zorgen van de Kamer te delen waar het signalen van ongewenste inmengingsactiviteiten door buitenlandse overheden betreft¹. In deze situatie wijst het kabinet er echter op dat er geen signalen zijn van dwang door een statelijke actor, en dat burgers de voorstelling bezoeken uit vrije keuze. Vrijheid van expressie en vrijheid van meningsuiting zijn een groot goed in onze open en democratische samenleving.

We moeten ervoor waken dat deze niet in het geding komen. Tot aan de grens van de nationaal juridische kaders geldt dus dat kunstenaars vrij zijn zich uit te drukken en dat theaters vrij zijn te programmeren. Dat is essentieel in een democratische rechtstaat.

Wanneer het kabinet wel dergelijke signalen ontvangt zullen deze in samenwerking met geëigende partners worden geduid en onderzocht – en zal het desbetreffende land, conform het diplomatieke spoor uit de interdeparte-

---

¹ Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken, mede ondertekend door de Minister van Justitie en Veiligheid van 6 april 2023, Nationale Veiligheid | Tweede Kamer der Staten-Generaal

mentale OBI-aanpak, worden aangesproken wanneer sprake is van onacceptabel of grensoverschrijdend gedrag.

Vraag 8

Hoe verhoudt deze voorstelling zich tot het beleid van de EU en Nederland om de verspreiding van Russische propaganda tegen te gaan, bijvoorbeeld door het boycotten van diverse Russische staatszenders?

Antwoord 8

Het Russisch leiderschap gebruikt informatiemanipulatie als middel om de destabilisatie van de EU te bewerkstelligen. Hiertegen kunnen verschillende instrumenten ingezet worden in het kader van FIMI (Foreign Information Manipulation and Interference) van de EU, zoals diplomatieke reacties, versterken van het maatschappelijk middenveld en fact-checking. Daarnaast is één van de instrumenten waarvan de EU zich bedient in het tegengaan van Russische propaganda de uitzendverboden die gelden voor meerdere Russische nieuwsmedia waaronder het Perviy Kanal, waar de heren Pozner en Urgant voor aanvang van de oorlog in dienst waren. Deze sanctie is ingesteld nadat Pozner en Urgant de zender hebben verlaten. Een uitzendverbod behelst ook niet automatisch een inreisverbod voor alle individuele (oud-)medewerkers van een kanaal. Daarnaast werkt de EU aan het tegengaan van een voedingsbodem voor de verspreiding van desinformatie en manipulatie van het informatiedomein. Op 12 december 2023 heeft de Europese Commissie het Defence for Democracy-pakket gepubliceerd. Dit pakket heeft als doel om o.a. vrije en eerlijke verkiezingen te bevorderen, desinformatie tegen te gaan en vrije media te ondersteunen.

Vraag 9

Hoe verhoudt deze voorstelling zich tot het beleid van andere culturele instellingen om de banden met Rusland te verbreken, waartoe bijvoorbeeld eerder de Hermitage Amsterdam besloten heeft?

Antwoord 9

Artikel 13 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie stelt dat de kunsten en het wetenschappelijk onderzoek vrij zijn. Tot aan de grens van de nationaal juridische kaders geldt dus dat kunstenaars vrij zijn zich uit te drukken en dat theaters vrij zijn te programmeren.

Vraag 10

Bent u bereid met Theater Amsterdam een kritische dialoog aan te gaan over de keuze om (ondanks vele kritische vragen) deze voorstelling doorgang te laten vinden, en te bespreken welke afweging hier is gemaakt tussen de vrijheid van meningsuiting en het tegengaan van Russische propaganda?

Antwoord 10

Het is aan de Nederlandse instellingen zelf om hun programmering vorm te geven; om die reden willen wij daar niet in treden. Wel herhalen we de oproep tot opschorting van formele en institutionele samenwerkingen met de overheid in de Russische Federatie en Belarus, evenals met de aan hen gelieerde culturele instellingen. Daarbij verwijzen wij naar de brief die op 9 maart 2022 aan uw Kamer is gestuurd inzake dit onderwerp².

Vraag 11

Bent u bereid om een kritisch en indringende dialoog te starten met de culturele sector over de vraag hoe een juiste afweging kan worden gemaakt tussen de vrijheid van meningsuiting en het tegengaan van Russische propaganda, en of in deze afweging ondersteuning vanuit de Rijksoverheid gewenst is?

---

² Brief van de Staatssecretaris van Cultuur en Media, mede ondertekend door de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van 9 maart 2022, 2022Z04366, Externe link:https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022Z04366&did=2022D08916

Antwoord 11
Zie het antwoord op vraag 10.